

Pedagodzy z Uniwersytetu w Białymstoku współtworzą Słowniki Bibliograficzne Uczonych Polskich

Pracownicy Katedry Historii i Teorii Wychowania z Wydziału Nauk o Edukacji UwB biorą udział w projekcie „Słowniki Bibliograficzne Uczonych Polskich”, realizowanym przez Polską Akademię Umiejętności w Krakowie (PAU). W ramach projektu powstanie 8 tomów, poświęconych przedstawicielom różnych dziedzin nauki. Przedsięwzięcie jest możliwe dzięki finansowaniu z Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki.

Pięcioletnim projektem kieruje prof. zw. dr. hab. Andrzej Kajetan Wróblewski, członek rzeczywisty PAN. Jak informują pomysłodawcy, ze względu na skalę i zawartość merytoryczną projekt nie ma precedensu w Polsce: powstać ma ponad 11 tysięcy biogramów, zgromadzonych w ośmiu słownikach biograficznych: polskich archeologów, astronomów, botaników, chemików, fizyków, geologów, matematyków i pedagogów.

Właśnie w prace nad ostatnim z wymienionych tomów zaangażowani są pracownicy Katedry Historii i Teorii Wychowania z Uniwersytetu w Białymstoku. W skład zespołu, którym pokieruje prof. dr hab. Elwira Kryńska, wchodzi dr Joanna Dąbrowska, dr Agnieszka Suplicka oraz dr Łukasz Kalisz.

- Bardzo mnie cieszy, że zostaliśmy zaproszeni do udziału w tym ważnym i prestiżowym projekcie. W ten sposób wniesiemy swój wkład w upamiętnienie polskich naukowców. Przedsięwzięcie jest też istotne dla zachowania naszego dziedzictwa narodowego, nie mam bowiem wątpliwości, że słowniki biograficzne będą przez długie lata podstawowym źródłem badań nad historią polskiej nauki i kultury – mówi prof. Elwira Kryńska z UwB.

Projekt przewiduje przygotowanie w sumie 1500 biogramów pedagogów polskich. Będą to nie tylko sylwetki zasłużonych profesorów pedagogów, ale też profesorów reprezentujących inne dyscypliny naukowe, ale zasłużonych dla pedagogiki.

- W pierwszym etapie realizacji projektu przypadło nam w udziale opracowanie 32 biogramów. To naukowcy, którzy przyczynili się do rozwoju pedagogiki w Polsce przez swoje publikacje, książki, ale również realizując różne formy kształcenia czy organizując ośrodki edukacyjne. Wśród nich nie brak ludzi związanych z naszym miastem i regionem – zapowiada prof. Kryńska.

Jedną z takich osób jest Anna Paulina z Sapiehów Jabłonowska (1728-1800) - działaczka społeczna, oświatowa, mecenaska nauki i sztuki, która w Siemiatyczach (woj. podlaskie) wybudowała m.in. drukarnię i szkołę akuszerki, zgromadziła też wielką bibliotekę i stworzyła gabinet historii naturalnej. Na liście biogramów, których opracowaniem zajmują się pedagodzy z UwB, jest także błogosławiony Michał Sopoćko (1888-1975) – polski duchowny katolicki, doktor habilitowany teologii, który pracował m.in. jako profesor teologii pastoralnej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie i w Wyższym Seminarium Duchownym w Białymstoku (1928–1962). Ponadto: urodzony w Białymstoku

Ludwik Łazarz Zamenhof (1859-1917) - twórca esperanto, Jakub Szapiro (1891-1941) – białostocki literat i nauczyciel, założyciel Białostockiego Towarzystwa Esperantystów czy Ryszard Wroczyński (1909-1987) - pedagog, historyk oświaty, pionier naukowy (jako pierwszy wydał zwarty podręcznik pedagogiki społecznej i dał początek badaniom nad historią kultury fizycznej i sportu), ekspert i współpracownik UNESCO.

Jak wyjaśnia prof. Elwira Kryńska, na potrzeby opracowania biogramów białostoccy naukowcy zaplanowali poszukiwanie materiałów źródłowych w polskich i zagranicznych instytucjach.

- Ze względu na uwarunkowania historyczne i aktywność osób, które będziemy opisywać, ważnym źródłem dokumentów będą dla nas archiwa państwowe na Białorusi (w Brześciu, Pińsku, Grodnie) oraz na Litwie (w Wilnie). W planach mamy też kwerendę w Centralnym Rosyjskim Archiwum Historycznym w Sankt Petersburgu. Poszukiwania będziemy prowadzić w publicznych i uczelnianych bibliotekach za naszą wschodnią granicą, a także Bibliotheque Nationale de France i w Bibliotece Polskiej w Paryżu. Rzecz jasna wykorzystamy też zbiory bibliotek i archiwów polskich – państwowych, uczelnianych, ale również np. Archiwum Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego w Warszawie, Archiwum Diecezjalnego w Łomży, Archiwum Salezjańskiej Inspektorii Warszawskiej czy dokumenty Żydowskiego Instytutu Historycznego.

Pracownicy Katedry Historii i Teorii Wychowania na UwB mają duże doświadczenie w tego rodzaju działalności. Opracowali wiele biogramów publikowanych w słownikach biograficznych i monografiach, odbywali staże naukowe związane z biografistyką (m.in. na Białorusi). Dr Joanna Dąbrowska realizowała też autorski projekt „Działalność oświatowo-pedagogiczna Ryszarda Wroczyńskiego na Kresach Wschodnich w latach 1936-1941 – Brześć, Grodno, Pińsk”.

Jak zapowiadają realizatorzy, tomy opracowane w ramach projektu „Słowniki Bibliograficzne Uczonych Polskich” będą opublikowane w formie książkowej oraz w postaci portalu udostępniającego opracowane biogramy. Realizacja projektu rozpoczęła się w 2019 r. i ma się zakończyć w 2023 r. Na opracowanie słowników Polska Akademia Umiejętności zdobyła 1 799 306 zł w module „Dziedzictwo narodowe” Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki.

Wyniki konkursu dostępne są [tutaj](#)

źródło: rzecznik UwB

